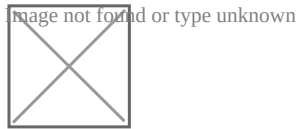

Οι καταστροφές των κτιρίων της Θεσσαλονίκης από την πυρκαγιά του 1917 (Γεώργιος Κωνσταντινίδης, δικηγόρος, πιανίστας, συλλέκτης)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=168847>]

Κτίρια: δημόσια, ιδιωτικά, ευαγή, ξένων αποστολών εργοστάσια, εφημερίδες

Επιπρόσθετα καταστράφηκαν τα κτίρια του ταχυδρομείου, του τηλεγραφείου, του δημαρχείου, των εταιρειών ύδρευσης και φωταερίου, του βελγικού προξενείου, της αυτοκρατορικής οθωμανικής τράπεζας, σχολεία ξένων αποστολών, όπως η ιταλική σχολή, το ελληνικό γηροκομείο με την εκεί τοποθετημένη βιβλιοθήκη του σπουδαίου φιλόλογου και επιγραφολόγου Πέτρου Παπαγεωργίου, τα μεγάλα καταστήματα “Τίριγκ”, “Στάιν”, “Μπον Μαρσέ”, “Μάγερ” και “Orosdr”, τα κοσμοπολίτικα ξενοδοχεία της πλατείας Ελευθερίας “Imperial”, “Ρώμη”, “Hotel d’ Angleterre”, το “Splendid Palace” στην παραλία, το ζαχαροπλαστείο του “Αλμοσνίνο” στην οδό Βενιζέλου, τα διεθνή βιβλιοπωλεία του “Μόλχο” και του “Τριανταφύλλου”, το ζαχαροπλαστείο “Φλόκα”, το ζυθοπωλείο “Πεντζίκη” και το καφενείο “Νέα Ελλάς” (τα τελευταία τρία βρίσκονταν στην πλατεία Ελευθερίας).

Εργοστάσια, μαγαζιά, αποθήκες, λέσχες, γραφεία, οι κινηματογράφοι “Έντεν”, “Ολύμπια” και ο παραλιακός τότε “Πατέ”, όπου αργότερα το εστιατόριο “Όλυμπος-Νάουσα”, σταμάτησαν να υπάρχουν.

Στις πύρινες φλόγες υπέκυψαν τα γραφεία και τα τυπογραφεία των περισσότερων από τις πολυάριθμες εφημερίδες της πόλης, που άλλες τους για αρκετό καιρό και άλλες για πάντα (όπως η “Νέα Ελλάς” και ο “Εργάτης”) σταμάτησαν να εκδίδονται.

Η περιοχή που κάηκε οροθετείται μεταξύ των οδών Αγίου Δημητρίου, Λέοντος Σοφού, λεωφόρου Νίκης, Εθνικής Αμύνης, Αλεξάνδρου Σβώλου και Εγνατίας. Αυτή η περιοχή στα έγγραφα της διοικήσεως αναφερόταν ως “πυρίκαυστος ζώνη” και στις λαϊκές διηγήσεις ως “καμένα”. Όπως αναφέρει και ο Δημήτριος Κοντορέπας στο υπόμνημά του, “σε κάθε περίπτωση η πυρίκαυστη ζώνη ήταν το σημαντικότερο τμήμα της πόλης και περιελάμβανε μεταξύ άλλων σχεδόν το σύνολο της εμπορικής συνοικίας”.

Ο Γ. Βαφόπουλος για την πυρκαγιά

Από τις γλαφυρότερες περιγραφές της ανυπολόγιστης καταστροφής είναι αυτή του ποιητή Γιώργου Βαφόπουλου στις “Σελίδες αυτοβιογραφίας” του: “Την άλλη μέρα, 6 Αυγούστου, ανήμερα της γιορτής του Σωτήρος, η Θεσσαλονίκη είχε μπει για ακόμη μία φορά στην ιστορία. Εκεί όπου άλλοτε απλώνονταν οι λαβύρινθοι των εβραϊκών συνοικιών υπήρχαν τώρα μονάχα πέτρες και πυρωμένα στάχτη. Στην άλλη περιοχή, όπου υψώνονταν τα μεγάλα καταστήματα και τα ξενοδοχεία, τραγικά ερείπια θύμιζαν την παλιά τους δόξα. Κι όλα τούτα τα θλιβερά κατάλοιπα

μιας πλούσιας μεγάλης πολιτείας ήσαν τυλιγμένα σε βαριά σύννεφα καπνού. Στα βαθιά τους υπόγεια η χόβολη είχε συντηρηθεί για πολλούς μήνες μετά τη φωτιά, και, καθώς διαπιστώθηκε αργότερα, τόση ήταν η δύναμη τούτης της φωτιάς, ώστε όλα τα γυάλινα είδη είχαν λιώσει και μέσα στα χαλάσματα των ζαχαροπλαστειών μπορούσε κανείς να διακρίνει τα βάζα με τις καραμέλες, πού 'χανε μεταβληθεί σε μια μάζα από καμένη ζάχαρη και γυαλί. Η τεράστια αυτή έκταση της συμφοράς πήρε το όνομα Καμμένα. Τούτα τα Καμμένα είχαν μεταβληθεί σε μία καινούργια Πομπηία, όπου την ημέρα δούλευαν συνεργεία ανασκαφών και τις νύχτες βρίσκανε άσυλο οι αλήτες, οι κακοποιοί και οι ερωτευμένοι”.

Παρά τις μεγάλες καταστροφές και τις χιλιάδες των πληγέντων κανέναν κάτοικο της πόλης δεν έχασε τη ζωή του από την πυρκαγιά. Οι μόνες αναφορές περιορίζονται σε κάποιους μεθυσμένους Γάλλους στρατιώτες, που παγιδεύτηκαν σε καπηλειό και κήκαν ζωντανοί.

Η εκτίμηση των υλικών ζημιών

Σε 8.000.000 χρυσές λίρες υπολογίστηκε το ύψος των υλικών ζημιών κατά τον Γ. Κ. Ζωγραφάκη στο άρθρο του “Η μεγάλη πυρκαϊά της Θεσσαλονίκης” (περιοδικό “Μακεδονική Ζωή”, τεύχ. 40, Σεπτέμβριος 1969). Κατά το συγγραφέα τα τρία τέταρτα των περιουσιών ήταν ασφαλισμένα σε αγγλικές κυρίως εταιρείες και καταβλήθηκαν ασφάλιστρα ύψους 3.500.000 λιρών.

Ο Αλέξανδρος Πάλλης στη δική του έκθεση αναφέρει ότι η αξία των ζημιών υπολογίστηκε σε 200.000.000 δραχμές, εκ των οποίων τα 160.000.000 ήταν ασφαλισμένα.

Και στις δύο προαναφερθείσες εκτιμήσεις πάντως δεν υπολογίστηκε η ανεκτίμητη αξία των αποτεφρωμένων μνημείων της πόλης.

Η έκθεση Κοντορέπα με τη σειρά της αναφέρει ότι οι ζημίες που καλύφθηκαν από τις Ασφάλειες ανήλθαν σε περίπου 150.000.000 δραχμές, δηλαδή 6.000.000 λίρες. Παρατηρεί δε ότι εκτός από τις απώλειες που καλύφθηκαν από τις ασφαλιστικές εταιρείες οι ασφαλισμένοι έχασαν ακόμη 6.000.000 λίρες, καθώς σχεδόν όλα τα κτίρια ήταν ασφαλισμένα μόνο για το 30%-40% κατά μέσο όρο της αξίας τους, τα δε έπιπλα και οι υπόλοιπες οικοσκευές για πολύ λιγότερο.

Οι ασφαλιστικές εταιρείες έστειλαν επιθεωρητές επί τόπου, για να προβούν στις απαραίτητες έρευνες και να προχωρήσουν στις πληρωμές των αποζημιώσεων, προσπαθώντας ενίοτε να αποδώσουν την καταστροφή σε πολεμικές ενέργειες,

καθώς κυκλοφορούσαν και διάφορες φήμες για εμπρησμό από Γάλλους ή Γερμανούς. Τελικά όμως, με την πίεση των ελληνικών και ξένων αρχών και χάρη στο βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης επί της κατηγορίας για εμπρησμό κατά των ενοίκων της οικίας από όπου ξεκίνησε η πυρκαγιά, που αποφάνθηκε ότι η πυρκαγιά προκλήθηκε από τυχαία αίτια, έγινε η αποπληρωμή όλων των ασφαλιστηρίων.

[Συνεχίζεται]